

Karlskoga kommun
info@karlskoga.se

2023-04-05
1 (19)
Dnr 2022:10040

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning av
Karlskoga grundskola

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av Karlskoga grundskola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fem områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i *hög utsträckning*, i *flera delar* eller i *låg utsträckning*. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Karlskoga grundskola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr hög utsträckning skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Skolan behöver utveckla sitt arbete med att motverka att elevers studie- och yrkesval begränsas av könstillhörighet.

Bedömning och betyg

Skolan bedriver i hög utsträckning ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i låg utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver utveckla sitt arbete med att följa upp och göra självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet och utifrån detta skapa de förutsättningar som behövs för en god utbildning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 1 december 2023 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:10040) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 4, 5, 9–10 §§, 2 kap. 9–10 och 34 §§, 4 kap. 4–7 §§ och 11 kap. 2-3, 5, 8, 13 § skollagen (2010:800).

Läroplan för grundskolan (Lgrsär22), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att rektorn följer upp och analyserar utbildningens genomförande, förutsättningar och elevernas kunskapsutveckling. Utifrån uppföljningen bedömer rektorn undervisningens kvalitet och beslutar om resursfördelning och förbättringsåtgärder för att möta de behov som finns vid enheten. Rektorn leder och organiserar också det pedagogiska arbetet i syfte att skapa en tillgänglig lärmiljö och möjlighet till flexibilitet. Rektorn arbetar också för en likvärdighet mellan de olika arbetslagen och för att personalen har den kunskap och får det stöd som behövs.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Rektorn följer upp och analyserar utbildningens genomförande och förutsättningar utifrån ett brett underlag och vidtar förbättringsåtgärder vid behov. Vid Skolinspektionens besök har den tillförordnade rektorn haft tjänsten som rektor i mindre än en månad men har arbetat i verksamheten som speciallärare sedan innan. Av inskickat material samt av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att det sedan tidigare finns en tydlig struktur för uppföljning av verksamheten. Rektorn berättar också att hen grundar sin bild av verksamheten på den överlämning tidigare rektor gjort, genom att ha hållit i medarbetarsamtalen samt genom de samtal hen för med arbetslag och arbetslagledare. Varje år skriver lärarna också något som kallas för pedagogiskt bokslut där de själva beskriver sin undervisning och detta blir också underlag för rektorns bedömning av verksamhetens genomförande. Rektorn berättar

att det i de pedagogiska boksluten till exempel ingår frågor om hur lärarna arbetar med värdegrundsuppdraget, något som också diskuteras vid elevhälsomötena.

Rektorn följer upp elevernas kunskapsresultat. Det finns gemensamma rutiner för hur elevernas kunskaper och kunskapsutveckling ska dokumenteras. Detta följer ett årshjul och görs i gemensamt framtagna bedömningsmallar. Mallarna är anpassade för ämnen respektive ämnesområden. Rektorn har tillgång till lärarnas dokumentation av elevernas resultat genom ett digitalt system. I systemet finns ett färgsystem samt grafer över elevers resultat. Rektorn följer också på olika sätt upp tryggheten på skolan. Det genomförs till exempel trygghetsenkäter som anpassas utifrån elevernas förutsättningar och eleverna ingår i ett trygghetsråd där de bland annat diskuterar otrygga platser på skolan. Vidare följer rektorn också upp frånvaro och anmälningar om kränkande behandling. Utöver detta har det också genomförts riktade uppföljningar i elevgrupper på förekommen anledning, något som beskrivs mer under området *Trygghet i sociala sammanhang*.

Utifrån den dokumentation som finns om elevernas kunskapsutveckling hålls samrådsmöten en gång per termin då kunskapsresultaten följs upp och analyseras. Samråden är en ny form av möten utöver de elevhälsomöten som sker var fjärde vecka och syftet vid samråd är att fokusera på elevernas kunskapsutveckling. Inför läsårsrapporten görs också en analys av elevernas betyg och omdömen i arbetslagen som lämnas in till rektorn. Rektorn beskriver svårigheter med att dra generella slutsatser utifrån de sammanställda resultaten men beskriver samtalen om elevernas kunskapsutveckling vid olika forum som en viktig kompletterande källa för analysen. Rektorn skriver en verksamhetsplan och en uppföljning av densamma. Av inskickat material framgår att rektorn drar slutsatser om orsakssamband mellan verksamhetens genomförande, förutsättningar och resultat. Till exempel framgår att lärarna får reflektera kring sin undervisning utifrån elevernas kunskapsresultat vilket rektorn använder i sin analys av verksamheten.

Utifrån resultatet av rektorns analys vidtas utvecklingsåtgärder. På grund av att kunskapsresultaten sjunkit har till exempel samrådsmötena införts höstterminen 2022 i syfte att öka fokus på elevernas kunskaper. Av granskningen framgår också att åtgärder har vidtagits för att förbättra arbetsmiljön i en av lokalerna och att rektorn, utifrån avsaknaden av speciallärare och specialpedagog som uppstått i verksamheten, fört samtal med kommunens centrala elevhälsa för att få stöd därifrån. Rektorn har också satt in stödjande åtgärder för arbetslag i syfte att förbättra organisation och struktur.

Ledning och organisation

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med ett tydligt fokus på en tillgänglig och flexibel lärmiljö. Verksamheten organiseras i arbetslag med lärare och elevassistenter och i varje arbetslag finns en arbetslagsledare som i sin tur ingår i skolenhetens styrgrupp. Styrgruppen består av rektorn och den biträdande rektorn, en specialpedagog och arbetslagsledarna. Vidare finns en tydlig struktur för elevhälsans arbete och stöd till arbetslagen. Lärarna berättar att varje arbetslag träffar elevhälsan var fjärde vecka och att de vid dessa möten tar upp och får hjälp med hur de kan lösa olika utmaningar i verksamheten i syfte att öka tillgängligheten. Det kan handla om fysiska lösningar som krävs i lokalerna eller att hitta adekvata tekniska hjälpmedel. Av observationer och intervjuer framgår att det finns god tillgång till tekniska hjälpmedel så som avgränsande skärmar och hörselskydd, olika former av bildstöd och förtydligande pedagogiska metoder samt interaktiva tavlor och digitala kommunikationsverktyg. Till exempel använder eleverna i ämnesområden knappar med förinspelade röster. På detta sätt kan elever som saknar tal göra val och uttrycka dessa med hjälp av den förinspelade rösten. Av inskickad information och intervjuer framgår att lokalerna för ämnesområden inte är ändamålsenliga. Av observationer och intervjuer med personalen framgår dock att de kompenserar för detta genom att organisera elevgrupper och aktiviteter utifrån förutsättningarna. Till exempel skapar de lugn vid av- och påklädning genom att låta eleverna göra detta i omgångar och genom att anpassa gruppindelningarna. Av inskickat material framgår också att verksamheten har analyserats med hjälp av specialpedagogiska skolmyndighetens material om tillgänglig lärmiljö.

Av intervjuer och inkomna dokument framgår också att det finns former för samarbete i arbetslagen och att det i arbetet är ett stort fokus på tillgänglighet. Arbetslagen har möte varje vecka och arbetslagsledaren ansvarar för arbetet i arbetslagen. Lärarna berättar hur de kontinuerligt i elevhälsan och arbetslagen prövar och utvärderar olika arbetssätt och justerar vid behov. Rektorn har god inblick i arbetslagens arbete genom att ta del av minnesanteckningar från mötena. Rektorn berättar att det gjorts insatser från skolledningen i syfte att skapa en god struktur i arbetslagens arbete. Det har också införts en modell för att representanter för elevassistenterna ska kunna delta vid pedagogträffarna då lärarna träffas och diskuterar undervisningen.

Genom de strukturer och rutiner för samarbete som finns skapar rektorn goda förutsättningar för att undervisande lärare och övrig personal får det stöd de behöver i verksamheten. Lärarna beskriver hur de ger varandra stöd genom till exempel pedagogträffar och arbetslagsmöten och vid intervjuer med både lärare och elevassistenter framkommer att de får ett stort stöd av elevhälsans personal. Bland

annat har specialpedagogen handlett elevassistenter. Rektorn berättar att de lärare som undervisar i något enstaka ämne i grundsärskolan har deltagit vid överlämningsmöten i början av terminen och att de i viss utsträckning deltar vid arbetslagsmöten.

Utifrån de behov som framkommer i verksamheten beslutar rektorn om kompetensutvecklingsinsatser. Vid medarbetarsamtalet diskuterar rektorn och medarbetaren eventuella behov av kompetensutveckling och det genomförs kommungemensamma insatser kring till exempel språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Vidare framgår av inskickat material att personalen deltagit i kompetensutveckling kring alternativ och kompletterande kommunikation och elevassistenter berättar att de även ges fortbildning i olika tekniska hjälpmedel som eleverna använder. Det framgår dock av intervjuer att samarbetet mellan lärare och elevassistenter ser olika ut mellan de olika arbetslagen. Rektorn berättar att hen bland annat identifierat behov av att tydliggöra skillnaden mellan lärare och elevassistenters roll och uppdrag.

Det finns en organisation för att identifiera elevers förutsättningar att läsa en kombination av ämnen och ämnesområden i grundsärskolan eller att läsa ett eller flera ämnen efter grundskolans kursplaner. Av intervju med elevhälsan framgår att det utifrån tidigare kartläggningar beslutats att elever ska läsa en kombination men att det i dagsläget inte finns någon elev som läser en kombination av ämnen och ämnesområden. Av intervjuer framgår att det främst är vid elevhälsomötena som sådana diskussioner förs. Diskussionerna har till exempel lett till beslut om anpassad studiegång eller att elever som ligger långt framme i kunskapsutvecklingen fått arbeta vidare med specialläraren. Av intervjuer med lärare, rektorn och huvudmannen framgår även att det i årskurserna 3, 5 och 8 görs en kartläggning för att kontrollera att elevernas placering i grundsärskolan är korrekt.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 §, 11 kap. 2, 6 och 11 §§ skollagen.

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

Lgrsär22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1

Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8

Rektorns ansvar och 3. Kursplaner.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att det finns gemensamma strukturer i syfte att skapa ett logiskt flöde och en bekant struktur. Undervisningen utgår från läroplanen och lärarna arbetar med individuella mål för eleverna och presenterar på olika sätt syfte och mål med arbetet. Eleverna ges möjlighet att arbeta såväl enskilt som tillsammans och undervisningen anpassas på olika sätt utifrån elevernas individuella förutsättningar. Lärare och elevassistenter hjälper eleverna att komma igång och eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Lärarna använder olika metoder i undervisningen för att skapa variation och bibehålla elevernas motivation.

Strukturerad undervisning

Undervisningen genomförs utifrån gemensamma strategier och strukturer vilket både bidrar till en tydlighet och en förutsägbarhet för eleverna. Av observationer framgår att metoderna varierar mellan de olika elevgrupperna men har det gemensamt att de på olika sätt skapar en tydlig och bekant struktur. Till exempel inleds varje skoldag med att läraren tillsammans med elevgruppen går igenom dagens schema och diskuterar sådant som vilken dag det är, vilka som är närvarande och vad som serveras till lunch. Vid skoldagens slut förekommer rutiner som på olika sätt summerar dagen till exempel att fylla i elevens bilddagbok. Vid gemensamma genomgångar anpassas informationen och metoderna till respektive elevgrupp, så som omfattningen av bildstöd och taktila inslag samt i vilken utsträckning elevassistenter hjälper eleverna.

Eleverna ges goda förutsättningar att samarbeta och lära tillsammans samtidigt som strukturen tillåter olika individanpassningar. Av observationer och intervjuer framgår att undervisningen till stor del sker i grupp samtidigt som uppgifterna anpassas utifrån varje elevs förutsättningar. Eleverna ges individanpassat bildstöd och elevassistenter beskriver att de hela tiden anpassar sitt stöd utifrån elevens förutsättningar. Lärarna beskriver till exempel hur en skrivuppgift kan innebära individuella utmaningar genom att en elev utmanas genom att själv ta av korken och följa förtryckta bokstäver medan en annan elev kan skriva mer självständigt med anpassat vuxenstöd. Lärarna berättar vidare att de skapar förutsättningar för samarbete även för de elever som helst arbetar enskilt. Detta för att på så sätt få en variation mellan enskilt och gemensamt arbete. Även av elevintervjuer framgår att de arbetar både gemensamt och enskilt och lärarna beskriver hur de också kan låta elever med olika förkunskaper arbeta tillsammans för att lära av varandra. Det framgår dock

av granskningen att det finns elever som får stora delar av undervisningen enskilt med stöd av en elevassistent och att detta är något som rektorn arbetar för att förändra.

Undervisningen utgår från läroplanen och lärarna konkretiserar på olika sätt syfte och mål med undervisningen för eleverna. Lärarna som undervisar elever som läser ämnen berättar att de inleder arbetsområden med en genomgång av syfte och mål. Detta kan göras till exempel genom att läraren skriver på tavlan eller delar ut information till eleverna om syfte och mål. Genom att återkomma till syftet regelbundet och repetera innehållet i föregående lektion tydliggör sedan lärarna för eleverna vad de olika delarna av undervisningen ska handla om och vad de syftar till. Lärarna som undervisar elever i ämnesområden berättar att de främst arbetar med att visa eleverna vad de gjort och hur de utvecklas, till exempel genom att titta tillbaka på vad eleven gjort i bilddagboken. Det finns gemensamma rutiner för att säkerställa att det centrala innehållet i ett ämne tas upp. Till exempel används olika årshjul i högstadiet där eleverna undervisas i åldersblandade elevgrupper. På så sätt kan lärarna säkerställa att alla elever möter allt centralt innehåll. Lärarna beskriver att de i elevernas individuella utvecklingsplaner sätter upp individuella mål som de sedan arbetar utifrån och utvärderar tillsammans med eleven. Lärarna beskriver dock att det är svårt att förklara syftet med undervisningen för eleverna och det framgår också av granskningen att det varierar i vilken omfattning och hur lärarna arbetar med detta. Det varierar också mellan arbetslagen i vilken utsträckning elevassistenter är insatta i elevernas individuella mål.

Varierad och stimulerande undervisning

Lärarna skapar variation och balans i undervisningen genom att använda olika uppgifter och aktiviteter. Av intervjuer och observationer framgår att lektionerna planeras och genomförs utifrån korta pass med varierade arbetsformer. Lärarna förbereder till exempel flera uppgifter i elevernas individuella mappar inför lektionerna så att elevassistenter kan anpassa vilka uppgifter och hur länge eleverna arbetar med dem. Elevassistenter berättar också vid intervjun hur de skapar variation och balans under lektionerna genom korta pauser så att eleverna kan röra på sig eller till exempel rita en kort stund. Lärarna beskriver också att de varierar arbetsformerna för att stimulera elevernas olika sinnen och att de också utgår ifrån elevernas intressen för att göra undervisningen meningsfull. Det kan handla om enkla saker som att prata om bokstäver och stavning utifrån en text på en tröja.

Granskningen visar att lärare och elevassistenter arbetar aktivt med att ge eleverna stöd på en för eleven anpassad nivå. Det framgår att lärarna förbereder material och övningar som de tillsammans med elevassistenter kan välja att utföra i olika omfattning under lektionen. Elevassistenter berättar att de hela tiden tolkar elevens

signaler och gör korta pauser eller byter uppgift för att bibehålla elevens motivation. Även av observationer framgår exempel på anpassningar. Till exempel väljer en elevassistent att låta en elev arbeta med lärplattan de sista minuterna utifrån att eleven arbetat fokuserat under lektionen och visar tecken på trötthet. Av intervjuer med lärare och elevassistenter framgår också att de kontinuerligt för samtal om hur de ska anpassa undervisningen i syfte att stödja elevens kunskapsutveckling på bästa sätt. I dessa samtal kan de få stöd av elevhälsan och diskussionerna handlar bland annat om eventuella tekniska hjälpmedel som eleven kan behöva. I klassrummen finns sådana hjälpmedel till exempel klockor för att tydliggöra hur mycket tid som återstår av lektionen, skärmar för att avskärma eleverna vid individuellt arbete samt olika tekniska hjälpmedel för kommunikation. Personalen kommunicerar också på olika språk, så som engelska, för att underlätta kommunikationen med vissa elever. De använder också bildstöd och knappar som elever kan trycka på för att göra olika val.

Eleverna ges ett aktivt lärarstöd och undervisningen utmanar eleverna utifrån deras individuella förutsättningar. Lärarna beskriver vid intervjun att en tydlig struktur och förutsägbarhet skapar förutsättningar för lärande. Vidare beskriver lärarna att det inte är svårt att utmana eleverna utifrån deras förutsättningar. De ger exempel på hur de vid läsning kan anpassa i vilken utsträckning eleven läser själv eller får texten uppläst och att utmaningen vid skrivning kan varieras genom att elever följer förtryckta bokstäver eller att de skriver själva. För vissa elever kan utmaningarna också handla om att bara delta i gruppen. Elevassistenter berättar att de hjälps åt att utmana eleverna utan att trötta ut dem. De beskriver till exempel att ett sätt att hjälpa en elev att utvecklas kommunikativt kan vara att invänta att eleven uttrycker vad hen vill även om de egentligen vet vad eleven vill. Av intervjuer med lärare och elevassistenter framgår att det förs diskussioner i arbetslagen om hur olika elever kan utmanas på bästa sätt.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Författningsstöd

1 kap. 4–5 och 10 §§, 3 kap. 2 §, 5 kap. 3 §, 6 kap. 6–8 §§ och 11 kap. 2 § skollagen. Lgrsär22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att skolan arbetar aktivt för att eleverna ska uppleva social gemenskap utanför den egna undervisningsgruppen. Skolan följer upp och diskuterar elevers trygghet och utifrån personalens kunskap om elevernas trygghet identifieras behov av insatser och åtgärder vidtas. Det genomförs också främjande och förebyggande insatser. Genom att kontinuerligt arbeta med olika besök i samhället arbetar skolan också för att ge elever förutsättningar till ett aktivt deltagande i samhällslivet. I arbetet ingår inslag i syfte att förbereda eleverna för en digitaliserad vardag men det saknas ett långsiktigt och strukturerat arbete i syfte att motverka att elevers studie- och yrkesval begränsas utifrån föreställningar om kvinnligt och manligt.

Trygghet i sociala sammanhang

Utbildningen utformas på ett sätt som såväl skapar trygghet som stimulerar eleverna till social gemenskap utanför den egna gruppen. Av intervjuer och inskickat material framgår att eleverna i grundsärskolan på många sätt ges möjlighet att interagera med eleverna i grundskolan. Till exempel har grundsärskolan och grundskolan gemensamma elev- och trygghetsråd. Det genomförs schemabrytande aktiviteter och friluftsdagar tillsammans för grundsär- och grundskolan och skolavslutningarna är gemensamma. Vidare berättar personalen vid intervjuerna att det arrangeras olika rastaktiviteter för att uppmuntra till interaktion mellan grundsär- och grundskolans elever. För eleverna som läser ämnesområden har möjligheterna till gemensamma aktiviteter varit begränsade under pandemin men eleverna i grundskolan har som exempel genomfört luciatåg utomhus för grundsärskolans elever då de inte kunde delta i grundskolans luciatåg. Lärarna som undervisar i ämnesområden berättar också att det kan vara svårt för elever utan talat språk att interagera med elever i grundskolan men de beskriver hur de istället då kan leka parallellt och på så sätt närma sig varandra. Vid besök i närsamhället utmanas också eleverna att utveckla sin förmåga att samspela med andra människor. Av intervjuer med elevassistenter och lärare framgår att de hela tiden arbetar för att eleverna ska bli självständiga. Exempelvis kan en utmaning för en elev vara att gå till taxin själv och då uppmuntrar personalen eleven att göra detta. Samtidigt beskriver elevassistenter och lärare att eleverna kan vara känsliga för intryck och att de därför hela tiden läser av och tolkar elevernas signaler. Genom att planera för aktiviteter kan de till exempel förebygga att otrygga situationer uppstår och att eleverna upplever att de misslyckas.

Skolan följer upp elevernas situation kring trygghet och diskuterar den löpande i olika forum. Av intervjuer framgår att elevernas trygghet följs upp på klassråd och elevråd.

Eleverna deltar också i skolans trygghetsråd där de bland annat kartlägger otrygga platser på skolan. Assistenterna beskriver också en fungerande kommunikation med elevernas vårdnadshavare gällande elevernas situation och mående. Det framgår av granskningen att det genomförs olika enkäter för att ta reda på elevernas upplevda trygghet. Bland annat har skolan deltagit i regionens elevenkät där eleverna bland annat får svara på frågor om trygghet. Tidigare har kommunen genomfört en elevenkät årligen men detta har inte skett det senaste året. Det görs dock enkäter i de olika elevgrupperna utifrån behov och anpassat till elevernas förutsättningar. Eleverna som läser ämnesområden har fått svara på frågor med hjälp av bildstöd. Det har också gjorts riktade undersökningar om situationen i olika klasser utifrån signaler. Till exempel genomfördes en kartläggning i elevgrupperna på mellanstadiet utifrån att det förekommit oro. Utifrån resultatet ändrades bland annat gruppindelningarna vilket vid en uppföljning visade på gott resultat. På högstadiet har man sedan det framkommit viss otrygghet på sociala medier valt att göra skoldagarna mer eller mindre mobilfria.

Skolan arbetar främjande och förebyggande och sätter utifrån behov in anpassade åtgärder i syfte att skapa trygghet. Utöver de insatser gällande trygghet som nämnts ovan framgår att personalen hela tiden anpassar verksamheten för att främja en trygg studiemiljö och motverka uppkomsten av otrygga situationer. Till exempel anpassas elevgrupperna för att skapa trygga grupper. Den dagliga verksamheten anpassas för att skapa trygghet till exempel genom att låta eleverna klä på sig i omgångar inför en rast eller genom att personalen finns nära och kan avstyra när de ser att det är på väg att hända något. Det framgår också av intervjuer att skolan vidtar olika åtgärder för att skapa trygghet inledningsvis på terminen. Det görs bland annat genom att begränsa antalet ny personal som elever behöver träffa inledningsvis för att skapa trygghet. Av inskickat material framgår att det finns en plan mot kränkande behandling och även rutiner för hur hanteringen av kränkande behandling ska gå till. Det framgår också av inskickat material och av intervjun med rektorn att det görs få kränkingsanmälningar vilket rektorn beskriver kan vara ett tecken på att det finns en osäkerhet kring vad och hur anmälningar om kränkande behandling ska gå till eller att toleransnivån är hög. Rektorn planerar därför en fortbildning för personalen i syfte att öka kunskaperna om vad en kränkning är och hur de ska hanteras.

Deltagande i samhällsliv

Skolan arbetar för att ge eleverna förutsättningar till aktivt deltagande i samhällslivet men studie- och yrkesvägledarens deltagande i arbetet är begränsat. Det framgår av samtliga intervjuer att skolan genomför aktiviteter som gör att eleverna får konkreta erfarenheter av närsamhällets arbets-, förenings- och kulturliv. Det finns ett lokalt verksamhetsmål att eleverna ska få besöka närsamhället och att besöken ska kopplas

till undervisningen. Eleverna får också delta i olika kulturevenemang och skolan samarbetar med såväl föreningslivet som kulturskolan i kommunen. Genom de olika aktiviteterna beskrivs hur eleverna till exempel tränas i att vistas i olika miljöer och att kommunicera med människor de möter.

Skolan genomför aktiviteter som gynnar elevernas förmåga att leva och verka i en digitaliserad vardag. Till exempel genom att eleverna får betala med kort i affären eller boka tid på olika mottagningar. För vissa elever kan den digitala kompetensen handla om att kunna välja vad man vill ta del av i mediaflödet på internet, att söka efter recept eller välja musik.

Studie- och yrkesvägledaren berättar vid intervjun att hen vidarebefordrar kontakter med föreningar och andra verksamheter i samhället samt att hen tipsar om olika arrangemang. Utöver detta framgår av intervjuer att studie- och yrkesvägledaren främst arbetar med frågor kring praktik och övergångar till gymnasiesärskolan.

Skolans arbete för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling är begränsat. Personalen beskriver förvisso att de på olika sätt diskuterar de normer och föreställningar som omger barn och elever med intellektuell funktionsnedsättning. De diskuterar även hur personalens agerande kan påverka eleverna och i de reflektioner som lärarna skriver om sin undervisning ingår frågor om normer. Vid samtal om yrken har det också förts diskussioner om elevernas föreställningar om kvinnligt och manligt och personalen ger exempel på att de uppmuntrat elever att göra normbrytande val. Rektorn beskriver dock att arbetet främst handlar om att personalen utgår ifrån eleverna som individ och inte låter sig påverkas av elevens könstillhörighet. Något uttalat gemensamt arbete eller förhållningssätt för hur skolan ska arbeta för att motverka att elevers studie- och yrkesval begränsas utifrån föreställningar om kvinnligt och manligt finns dock inte enligt rektorn.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Skolan behöver utveckla sitt arbete med att motverka att elevers studie- och yrkesval begränsas av könstillhörighet.

Skolinspektionen bedömer att lärare och övrig personal arbetar för att ge eleverna kunskaper och färdigheter för att bli delaktiga i samhället. Eleverna ges till exempel på olika sätt förutsättningar att utveckla digital kompetens. Det saknas dock ett

gemensamt arbete och förhållningssätt för hur skolan ska arbeta för att motverka att elevers studie- och yrkesval begränsas utifrån föreställningar om kvinnligt och manligt.

Av Lgrsär22, avsnitt 2.6, framgår bland annat att alla som arbetar i skolan ska verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö, och bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund. Vidare framgår att studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

I Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2013:180, s. 25) med kommentarer om arbete med studie- och yrkesvägledning framgår att skolan har ett viktigt och omfattande uppdrag att stödja eleverna i att göra väl underbyggda val och att studie- och yrkesvägledaren bör bidra med sådana specialistkunskaper som kan ha betydelse för elevernas studie- och yrkesval. Vidare framgår att rektorn bör se till att personalen på skolan har kunskaper om och förståelse för hur kön samt social och kulturell bakgrund påverkar elevernas studie- och yrkesval samt att de har kunskaper om hur elevernas föreställningar om utbildningar och yrken kan utmanas.

Skolinspektionen rekommenderar därför skolan att ta fram gemensamma strategier för hur lärarna och studie- och yrkesvägledaren kan bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet. I arbetet bör ett kompensatoriskt perspektiv ingå i syfte att hitta arbetssätt som är adekvata för elevgruppen och som belyser elevgruppens förutsättningar.

Bedömning och betyg

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 2 kap. 9 och 10 §§, 3 kap. 3, 5 och 7 §§ och 11 kap. 2, 3, 5, 11, 15–17, 19–23 §§ skollagen.

10 kap. 11 § skolförordningen.

Lgrsär22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.7 Bedömning och betyg och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan bedriver i hög utsträckning ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att elevernas kunskapsutveckling följs upp och bedöms kontinuerligt utifrån ett brett underlag. Bedömningen ligger till grund för fortsatt planering och anpassning av undervisningen men också för att återkoppla till eleven. Det finns gemensamma mallar och digitala system för att dokumentera bedömningarna och dessa ligger till grund för diskussioner om undervisningens kvalitet och för att följa upp att undervisningen utgår ifrån läroplanen. Vidare ges personalen goda förutsättningar att kontinuerligt samverka kring bedömningar och betygsättning i syfte att nå likvärdighet i bedömningsarbetet. Dessa förutsättningar ges i form av tid vid kontinuerliga möten samt vid gemensamma studiedagar.

Fortlöpande bedömning

Lärarna arbetar kontinuerligt med att följa upp och bedöma elevernas kunskapsutveckling. Av intervjuer med lärare framgår att de använder strukturerade metoder för att följa upp elevers kunskapsutveckling. Till exempel berättar en lärare att hen gör för skolformen anpassade tester i mindre format istället för exempelvis prov. Det framgår att prov och summativa tester förekommer i mycket liten omfattning, däremot berättar lärarna att de till exempel använder sig av samma uppgifter vid flera tillfällen för att på så vis kunna jämföra och konstatera eventuella skillnader i elevens prestation. Personalen använder sig också av gemensamma dokumentationsmallar och matriser samt de obligatoriska nationella bedömningsstöden för att kontinuerligt bedöma elevernas kunskapsutveckling.

Lärare och elevassistenter för löpande dialog om elevers kunskapsutveckling och gör fortlöpande anpassningar i undervisningen utifrån dessa. Lärarna beskriver vid intervjun att det handlar om att fånga elevers kunskaper när de visar sig snarare än vid förbestämda tillfällen. Detta görs genom att lärare och elevassistenter hela tiden är observanta på vad eleverna gör, även på raster eller vid lunchen. I samtal återkopplar personalen till varandra sådant de sett och använder detta som utgångspunkt för bedömning och anpassningar av undervisningen. De testar olika individuella lösningar och utvärderar hur de fungerar.

Lärarna arbetar aktivt med att dokumentera vad eleverna arbetar med och hur de utvecklas samt återkopplar detta till eleverna. En viktig del i detta arbete är den bilddagbok som används för att dokumentera vad eleverna gör dagligen. Innehållet används sedan för att kommunicera med eleven och vårdnadshavarna om vad eleven

gör i skolan. Lärarna berättar att de sparar elevers arbeten och jämför dessa med vad eleven gjort senare för att på så sätt åskådliggöra för eleven vad hen gjort och hur hen har utvecklats. Inför utvecklingssamtal tar lärarna del av elevassistenternas synpunkter och kunskaper om eleverna och skriver utifrån detta individuella utvecklingsplaner. De individuella utvecklingsplanerna diskuteras vid utvecklingssamtalen och målen i utvecklingsplanen utvärderas sedan löpande. Eleverna berättar att de vid utvecklingssamtal diskuterar vad de lärt sig och vad de behöver hjälp med och enligt lärarna ges eleverna också möjlighet att lämna synpunkter och påverka innehåll och metod i undervisningen.

Samverkan

Det finns en tydlig och ändamålsenlig struktur för samtliga lärare att samverka kring bedömningsfrågor och, när det är relevant, betygssättning. Av intervjuer och inskickat material framgår att arbetet har en struktur som stödjer lärarna i att utveckla sin bedömarkompetens och bidrar till att bedömningen utgår från styrdokumentet. Vid arbetslagsträffar finns en punkt som särskilt behandlar bedömningsfrågor och vid pedagogträffarna ges också utrymme för sådana diskussioner. Vidare diskuteras bedömningar vid elevhälsomöten och de så kallade samrådsmötena då elevers kunskapsutveckling står i fokus. Rektorn berättar också att det har genomförts gemensamma utvecklingsdagar i kommunen kring grundsärskolans läroplan. Lärarna beskriver också vid intervjun att de fått stöd av specialpedagogen i frågor som rör bedömning. För lärare som undervisar i enstaka ämnen i grundsärskolan genomförs överlämningsmöten inför varje termin och de deltar också till viss del vid möten i arbetslagen och elevhälsan.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

1 kap. 4 och 9–10 §§, 2 kap. 8–8 a, 11–13, 18, 25, 29 (undantag finns i 2 kap. 11 §§ Förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare) och 34–36 §§, 4 kap. 3 och 8 §§ och 11 kap. 2 och 5 §§ skollagen.

Lgrsär22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, - Skolans uppdrag och - Varje skolas utveckling, 2.2 Kunskaper, 2.5 Övergång och samverkan, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen stödjer i låg utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att huvudmannens uppföljning och analys av utbildningens resultat, förutsättningar och genomförande är begränsad. Huvudmannen förlitar sig på att rektorn signalerar om eventuella behov och saknar ett eget arbete för att bedöma verksamhetens kvalitet. Huvudmannen saknar också ett långsiktigt och systematiskt arbete med att ge goda förutsättningar för utbildningen och för att stödja rektorn avseende ledning och utveckling av utbildningen vid skolenheten.

Uppföljning och analys av verksamheten

Huvudmannens uppföljning av grundsärskolan är begränsad. Av granskningen framgår att huvudmannen får kännedom om aktuella frågor gällande grundsärskolan vid rektorsgruppsmöten då verksamhetschefen träffar rektorer för grund- och grundsärskolan. Det genomförs även tematiska verksamhetsdialoger och verksamhetsbesök. Vidare får huvudmannen del av läsårsrapporter samt års- och delårsredovisning med, bland annat, information om antal kränkingsanmälningar samt ekonomiska förutsättningar. Av intervjuer med representanter för huvudmannen framgår dock att huvudmannen inte efterfrågat några specifika resultat från grundsärskolan på det sätt som görs från grundskolan. Detta beror enligt de intervjuade på att det till stor del saknas sådana summerade värden och nationell statistik att jämföra med för grundsärskolan.

Huvudmannens styrning av verksamheten är till stor del avhängig de signaler rektorn eller personalen ger och några självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet gör inte huvudmannen. Av intervju med representanter för huvudmannen framgår att huvudmannen inte haft anledning att tro att det inte fungerar i verksamheten eller att det varit något problem. Den information nämnden fått har visat på en fungerande verksamhet, med kompetent personal och nöjda elever. Därför har inga övriga resultatsammanställningar, uppföljningar eller analyser av utbildningen efterfrågats eller genomförts av huvudmannen. Huvudmannen har konstaterat att de lokaler där undervisningen i ämnesområden bedrivs är undermåliga och utifrån detta har huvudmannen fattat beslut om att bygga nya lokaler. Några diskussioner om kvaliteten i verksamheten har dock inte nämnden deltagit i.

Huvudmannens representanter berättar vid intervjun att de skapar förutsättningar för verksamheten genom att tilldela de medel som behövs för att verksamhetens behov ska tillgodoses. De ger exempel på att medel har avsatts för att det ska finnas tillgång till elevhälsa samt för att skapa möjlighet till fortbildning för personal. Insatserna utgår

dock från signaler från verksamheten och inte från en av huvudmannen genomförd analys av behoven.

Behovsanpassat stöd till rektorn

Huvudmannen ger rektorn begränsat stöd avseende ledning och utveckling av utbildningen vid skolenheten. Huvudmannens representanter beskriver hur arbetet med att identifiera behov i verksamheten och besluta om utvecklingsinsatser åligger rektorn. De beskriver vidare att rektorn får stöd i detta genom att lyfta frågor med verksamhetschefen eller i rektorsgruppen. Det framgår av intervjun med den tillförordnade rektorn att hen fått en bra överlämning från föregående rektor och att hen kan få stöd från verksamhetschefen. I huvudmannens inskickade svar till Skolinspektionen beskrivs att enskilda handledande/rådgivande samtal mellan rektorn och verksamhetschef hålls vid behov. Av granskningen framgår dock att några sådana inte hållits sedan den tillförordnade rektorn tillträtt och att något riktat stöd än så länge inte getts.

Huvudmannen arbetar inte aktivt för att underlätta samverkan mellan grundsärskolan och andra skolenheter eller för att gynna kontakter med omgivande samhälle. Rektorn ingår förvisso i rektorsgruppen där rektorer för grundskolan träffas regelbundet. Den tillförordnade rektorn berättar dock att frågorna vid dessa möten är av mer generell karaktär och inte rör grundsärskolan specifikt. Några andra samverkansmöjligheter har huvudmannen inte skapat för att ge rektorn stöd i uppdraget.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver utveckla sitt arbete med att följa upp och göra självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet och utifrån detta skapa de förutsättningar som behövs för en god utbildning.

Skolinspektionen bedömer att det delvis saknas rutiner för att följa upp och fatta beslut om prioriteringar för verksamheten utifrån de behov som finns. Huvudmannen får förvisso information från verksamheten på olika sätt men förlitar sig i övrigt på den uppföljning och analys som rektorn gör.

Av 4 kap. 3 och 7 §§ skollagen framgår att varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt ska planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Om det vid uppföljning, genom

klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Skolinspektionen rekommenderar därför huvudmannen att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Genom att mer aktivt efterfråga information om resultat, samt utbildningens genomförande och förutsättningar ökar huvudmannens möjligheter att göra självständiga analyser och rikta adekvata stödinsatser utifrån de behov som finns. Huvudmannen kan exempelvis göra egna bedömningar om tillgänglighet och besluta om både långsiktiga och kortsiktiga insatser för att öka tillgängligheten. Vidare kan huvudmannen också kartlägga vilka behov av kompetensutveckling och stöd rektorn eller annan personal behöver för att de nationella målen ska uppfyllas.

På Skolinspektionens vägnar

X Eleonor Duvander

Beslutsfattare

Signerat av: Eleonor Duvander

X Daniel Nilsson

Föredragande

Signerat av: Daniel Nilsson

I handläggningen av ärendet har även utredaren Christoffer Martinelle medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 12 lektionsobservationer.
- 3 gruppintervjuer med elever.
- 3 gruppintervjuer med lärare.
- 3 gruppintervjuer med elevassistenter.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- En gruppintervju med representanter för huvudmannen.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden, respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder och styr rektorn skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning, analys och förbättringsåtgärder och hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att utvecklas så långt som möjligt? I detta område granskas om undervisningen är varierad och stimulerande samt om den är strukturerad.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet? I detta område granskas hur skolan arbetar med social delaktighet och att skapa trygghet.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning bedrivs ett regelbundet och systematiskt arbete med att bedöma, analysera och dokumentera elevernas kunskaper i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling? I detta område granskas hur skolan arbetar med fortlöpande bedömning och samverkan i bedömningsarbetet.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning? I detta område granskas huvudmannen som självständig aktör, om det sker ett långsiktigt och systematiskt utvecklingsarbete, huvudmannens behovsanpassade stöd till rektor och om det sker en samverkan mellan skolformer och det omgivande samhället.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 16-20 januari 2023 samt genomförde digitala intervjuer 27 januari 2023. Besöket genomfördes av utredarna Daniel Nilsson och Christoffer Martinelle.

Grundsärskolan i Karlskoga kommun, med årskurserna 1–9, är lokaliserad till tre olika skolor. Årskurserna 1–6 med undervisning i ämnen är lokaliserad till Sandviksskolan, årskurserna 7–9 med undervisning i ämnen är lokaliserad till Österledsskolan och årskurserna 1–9 med undervisning i ämnesområden är lokaliserad till Aggerudsskolan. Läsåret 2022/23 går 48 elever i kommunens grundsärskola, 36 elever läser enbart ämnen och 12 elever läser enbart ämnesområden. Det förekommer också att elever läser integrerat i grundskolan. Vid de olika enheterna är eleverna indelade i grupper med elever som läser olika årskurser i samma grupp. Skolenhetens rektor är tillförordnad och nyttillträdd vid tiden för granskningen och har tidigare arbetat som speciallärare i kommunens grundsärskola. Personalen vid varje enhet utgör ett arbetslag men samtliga enheter ingår i Karlskogas grundsärskola med en gemensam rektor och en biträdande rektor.